

In. A. 68.954

NECESITATEA INFIINȚĂRII

UNEI

ORGANIZAȚII

A

ECONOMIEI NAȚIONALE

DE

DR. GR. ANTIPA

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

BUCUREȘTI

ATELIERELE «POPORUL»

BULEV. ELISABETA, 27

1918

NECESITATEA INFIINȚĂRII

UNEI

ORGANIZAȚII A ECONOMIEI NAȚIONALE

Războiul mondial a creiat tuturor statelor beligerante o situațiune economică și financiară foarte grea din care nu vor putea eși decât după un timp foarte îndelungat. Desigur însă, că și în această privință Statul Român a avut mai mult de suferit decât toate celelalte. Pe lângă pierderile însemnate teritoriale, nouă ni s'a mai luat sau ni s'a paralizat pe mult timp multe din marile noastre isvoare de producțiune: o mare parte din pădurile Carpaților ne-au fost luate iar restul de păduri ne-au fost și continuă a fi devastate de nevoile armatei de ocupațiune; o mare parte din principalele pescării le-am pierdut odată cu Dobrogea; fabricile și atelierile industriale au fost în mare parte distruse; animalele de tracțiune lipsesc cu totul, așa că muncile agricole și transporturile abia se mai pot face; stocul de animale de consumațiune (vacii, porci, oi, păsări, etc.) e aproape sleit ș. a. m. d.

Pe lângă toate acestea și populațiunea noastră e redusă cu cel puțin 700.000 suflete, în majoritate brațe tinere și viguroase bărbătești, cari cu munca lor ar fi putut contribui atât de mult la sporirea producției și avutului nostru național.

În schimb însă ne am ales cu o datorie publică aproximativă de 10.000.000.000 — ceeace reprezintă o anuitate de 600 milioane, adică cu 120 milioane anual mai mult ca totalitatea veniturilor noastre din timpurile normale — și cu căile ferate cu materialul lor rulant, șoselele, poștele și telegrafele, clădirile publice și toată gospodăria generală a țării într'o stare care cere mari cheltuieli pentru a fi refăcută.

Cu toată starea nenorocită în care am ajuns, e totuși necesar să ne reculegem repede și să vedem — cu mintea rece — ce avem de făcut pentru a eși din cel mai mare împas prin care a trecut vreodată această țară și a ne reclădi Statul nostru. Dela graba cu care vom ști să lucrăm, dela seriozitatea pe care o vom arăta și dela priceperea cu care vom ști să rezolvăm chestiunile ce ni le presintă situația de astăzi, va depinde viitorul statului și poporului nostru; căci, să nu uităm, că neputința de a plăti anuitățile datoriei publice, poate să ne aducă nenorociri și mai mari și chiar pierderea completă a independenței!

O procedare metodică și bine chibzuită dela început se impune deci; înainte de toate trebuie

să ne facem un bilanț sumar de datoriile și nevoile ce le avem și de mijloacele de unde le-am putea satisface. Firește că nu prin combinațiuni financiare superficiale, bazate numai pe sporirea impozitelor actuale, se poate ajunge la o asemenea soluție, căci «de unde nu este, nu ai ce scoate», ci numai printr'o analiză serioasă a stărei tuturor ramurilor noastre de producție și a posibilităților de a-le desvolta cât mai tare prin utilizarea rațională a naturii noastre bogate și prin trezirea tuturor bogățiilor latente ce stau până astăzi neproductive. Procedând astfel, vom fi în stare a mări în scurt timp, considerabil, producția țării — și deci avutul public — și atunci statul va avea de unde să-și perceapă veniturile sale, sub toate formele, pentru a-și reface starea financiară atât de sdruncinată.

Examinând astfel din acest punct de vedere perspectivele ce ni se presintă, putem vedea că, cu toată nenorocirea ce ne-a lovit, există puțința de a ne reface economiceste — și apoi pe această bază și politiceste — și încă cu mult mai repede decât chiar multe din statele cari din acest războiu vor eși poate pe terenul militar biruitoare.

Bogăția extraordinară a naturii țării noastre, — și a solului nostru în special, care poate prin cultură intensivă să dea o producție cu mult mai mare, — multele rezerve de izvoare noi de producție încă nepuse în valoare, etc., și pe lângă

acestea și o conjunctură extrem de favorabilă pentru vânzarea cu prețuri foarte urcate a tuturor produselor noastre, ne dau puțința ca într'un timp relativ scurt, să putem eși din toate greutățile în cari ne aflăm.

Spre a ilustra aceasta, voi aminti că prin convențiunea economică încheiată cu Puterile centrale cărora le vindem prisosul produselor noastre agricole, am obținut pentru primii 2 ani, prețuri relativ destul de ridicate și că peste 2 ani aceste prețuri se vor calcula pe baza prețurilor mondiale, așa că vor fi cu mult mai urcate și vor depăși cu mult spesele de producție și câștigurile normale ale agricultorilor. Aceasta va fi pe de o parte un stimul pentru agricultori să intensifice cultura pentru a da o producție cât mai mare, iar pe de altă parte va da puțința Statului să încaseze ca taxe de export sau de producție în mijlocie câte 1000 lei de vagon. Cum media exportului nostru de cereale în ultimii 5 ani dinaintea războiului era de 310 mii vagoane — afară de Basarabia care are și ea cel puțin 100 mii de vagoane de export — rezultă că numai din exportul cerealelor ne asigurăm dela început un venit pentru Stat de aproximativ 310 milioane lei anual (plus 100 milioane pentru Basarabia).

Exportul de cereale va fi însă desigur cu mult mai mare, căci — în afară de sporirea producției prin intensificarea culturilor și exploatarea tere-

nurilor cari rămâneau necultivate înainte, — consumația interioară era prea mare, iar de acum înainte nevoia ne va face să fim mai economi și să calculăm mai strâns nevoile interioare, eliminând luxul; așa dar, și aceste venituri ale Statului vor crește treptat. Pe lângă cereale însă, noi avem foarte multe produse cari înainte nu se exploatau și astăzi au ajuns foarte căutate, și pe cari de asemenea se pot pune taxe de export (fie sub formă de taxe de producție, fie ca diferență de vânzare la vânzarea în comun prin monopolizarea exportului, etc.); astfel voi cită vinul pentru care am obținut pe 70 % din producția anului 1918, un preț foarte urcat, de 25 bani pe gradul de alcool la litru, ceea ce la un vin de 12 gr. — ca cel din Valea Călugărească — reprezintă un preț de 30 lei de decaltru (în loc de 6—8 lei în timpurile normale); din care 5 lei va fi taxa statului. Cum producția noastră mijlocie — fără Basarabia — e cam de 16 milioane decaltri, ar reveni pentru stat la cele 70 % un venit cam de 55—60 milioane lei. Tot astfel va fi și cu fructele, (avem peste 75 mii Ha. de livezi de pruni) nucile, legumele, produsele lăptăriilor, ouă, lână, păsări, carne, untură, piei, resturi de animale, etc., apoi paie de furaj, paie de textile, etc., și tot felul de alte produse cari înainte nu aveau aproape nici o valoare și pe cari astăzi se oferă prețuri foarte mari. Toate acestea se vor vinde conform

tratatului economic prin Stat, acordându-se și beneficii însemnate pentru tezaurul public.

Cu modul acesta dar, agricultorii mari și mici, își vor putea mări considerabil veniturile lor, dobândind prețuri bune pentru tot felul de produse secundare, pe care înainte nu contau deloc, iar pe de altă parte, Statului îi sunt asigurate venituri considerabile pe timpul destul de îndelungat adică până ce producțiunea și comerțul mondial vor reveni la starea normală. După evaluările ce le-am făcut, consumatorul din țările centrale va fi acela care va plăti cu modul acesta în cea mai mare parte — în cei 10 ani de după războiu — cele 3 miliarde indemnizare de războiu ce ni le au luat, împreună cu procentele lor.

* * *

Această epocă a conjuncturei atât de favorabilă pentru produsele noastre nu va ține însă decât cel mult 10 ani, așa că — dacă nu vom lua măsurile cuvenite la timp — criza financiară și economică va reapărea din nou și de astă dată chiar cu mult mai greu de rezolvat decât acumă când avem șansele unui debușeu atât de sigur și cu prețuri atât de mari.

Tocmai de aceea dar, datoria noastră e să prevenim lucrurile și să ne îngrijim din timp ca acest efect să nu se producă. Măsurile ce sunt a se lua trebuie să tindă ca în acest timp

de 10 ani, exploatarea tuturor ramurilor noastre de avuție să ajungă a fi astfel de dezvoltată și organizată, încât puterea lor de producție să fie crescută considerabil; atunci avuția națională devenind mai mare, veniturile statului vor crește în mod natural și sarcinile datoriei publice vor apăsă mai puțin asupra țării.

Modul cum să se facă această organizare, a tuturor ramurilor de producție națională în vederea acestui scop determinat cere însă studierea continuă și sistematică a nevoilor fiecărei ramuri în parte, aplicarea de măsuri bine chibzuite și controlul continuu al efectelor lor. Toate acestea trebuie făcute pentru fiecare ramură conform unor programe bine stabilite și consequent aplicate. Specialiștii de toate ramurile trebuie să exploreze fiecare avuție în parte, să studieze mijloacele de a o pune în valoare și să o înzestreze cu cele trebuitoare; să caute omul cu pregătirea necesară pentru fiecare întreprindere și să-i găsească capitalul necesar sau mijlocul de a finanța întreprinderea, etc. — pentru ca astfel să facă cu puțință ca natura bogată a țării, puterea de muncă și inteligența populației și capitalul economiei publice — sau la nevoie și capitalul străin — să conlucreze spre a mări producția și avutul țării în fiecare ramură de activitate și în fiecare colț al ei. Cu modul acesta din creșterea Carpaților până în Marea Neagră fiecare părticică din solul nostru și fiecare energie

națională va putea fi făcută productivă și complet utilizată spre binele general și salvarea statului nostru.

La un asemenea scop nu se poate însă ajunge pe căile greoaie ale Ministerelor, pe care eră deprins statul nostru în trecut să lucreze. Războiul a învățat lumea în toate statele, că nu prin biurocratismul lipsit de libertate, de inițiativă și de execuție — și la noi infectat prin influențele dezastruoase ale politicei — se poate ajunge la asemenea rezultate. Totuși, nici prin Bănci sau întreprinderi comerciale — cari urmăresc numai interesele lor particulare și prin acaparări de concesiuni transformă o țară într'o colonie care lucrează pentru ele, — nu se poate ajunge la scopul dorit. Interesul general e prea mare pentru ca Statul să poată lăsa asemenea chestiuni pe mâini particulare. Statul trebuie dar să țină totul în mâna sa și să dirigă, iar dela bănci să adopte cel mult metoda lor de lucru mai culantă, lăsând celor ce dau direcția, toată inițiativa, puțința de a desvolta o activitate continuă fără amestecul politicei și altor asemenea influențe vătămătoare și scutindu-i de formalitățile greoaie ale biurocrației ministerelor.

În alte state această reacțiune s'a și produs deja și rezultatele obținute sunt minunate, ca de exemplu: la Reichswirtschaftsamt din Berlin; chiar Wirtschaftsstab-ul, din teritoriul ocupat nu e decît o asemenea instituție modernă creiată

pe astfel de baze în vederea unor necesități urgente și care a răspuns deplin la cerințele pentru care a fost creat.

Statul nostru trebuie dar să creieze și el o organizare specială cu care să răspundă nevoilor atât de presante ale noiei situațiuni în care ne găsim și cu care să poată ajunge în cel mai scurt timp la realizarea țelurilor sale, adică: la organizarea cât mai perfectă a producției și muncii naționale, la punerea în valoare a bogățiilor latente ale țării, la organizarea și regularea exportului, la regularea importului și satisfacerea trebuințelor interne și la consolidarea situațiunei financiare a Statului.

O asemenea instituțiune care să fie în stare a lucra spre o repede realizare a acestor țeluri și care să dirigă și să coordineze spre o țintă comună, lucrările ce se fac de către diferitele departamente, cred că ar fi o *administrațiune specială a economiei naționale*, alăturată Preșidenției Consiliului de Miniștri, care să aibă libertatea de inițiativă și să fie înzestrată cu puteri largi de execuție. În ea să fie concentrat un întreg stab. de specialiști în toate ramurile de activitate economică națională — la nevoie unde aceștia lipsesc să fie aduși și din străinătate — cari să pornească campania pentru reclădirea României și așezarea statului pe baze mai solide economice și financiare.

Firește că o asemenea instituțiune nouă nu se potrivește în totul cu tradițiile noastre biurocratice și ni s'ar putea obiecta că s'ar putea ajunge la rezultatele dorite și dacă s'ar repartiza aceste lucrări asupra diferitelor departamente. La această obiecțiune însă voi răspunde următoarele:

1) Starea cu totul extraordinară în care ne aflăm astăzi, *cere să lucrăm cu o grabă* cu totul alta de cât sunt deprinse Ministerele noastre să lucreze; aceasta nu se poate face decât prin ajutorul unei organizațiuni ad-hoc, care să lucreze ca statul major în timp de război — cum de altmintrelea foarte bine au numit și Germanii „*Stat Major Economic*“ organizațiunea similară pe care au creiat'o la noi pentru a rezolvi aceleași probleme.

2) Starea noastră financiară disperată nu poate fi lecuită decât prin sporirea cât mai grabnică în mod forțat a producției noastre naționale. Elementele pentru această forțare a producției le avem cu prisosință în natura noastră bogată, care nu așteaptă decât ca munca și capitalul să pună în valoare toate bogățiile latente de cari dispunem. Pentru aceasta, *se cere însă o stabilitate care să dea puțința unei munci continue* și aceasta — o știm din experiență — nu e realizabilă în Ministerele noastre supuse veșnicilor schimbări și influențelor politice.

3) Enorma noastră datorie publică cere mai

mult ca ori când ca — în interesul restabilirii creditului nostru — străinătatea să câștige încrederea în vitalitatea noastră. Fără aceasta riscăm ca la prima recoltă rea să ne vedem cu un control financiar și cu independența pierdută. Lipsa de încredere însă nu provine din necunoașterea bogățiilor țării noastre, ci tocmai din cauza că e cunoscută în toată lumea influența dezastruoasă și paralizatoare pe care o exercită la noi politica asupra instituțiilor economice. Creierea dar a unei instituțiuni stabile în care să se poată desvolta o muncă continuă, și consequentă pentru organizarea și potențarea producției naționale, va face desigur în străinătate cel mai bun efect și va contribui simțitor la restabilirea creditului nostru.

4) Puterile Centrale au nevoie absolută, încă pe mulți ani, de cât mai mari cantități din produsele țării noastre. Este de cel mai mare interes al nostru — economic și chiar politic — să le satisfacem cât mai cu îndestulare această necesitate a lor și numai cu ajutorul lor — sub formă de capital, mașini, materiale, etc., — vom putea ajunge și noi în stare să ne sporim producția. Dela modul dar, cum vom ști să organizăm producția noastră și dela seriozitatea ce o vom pune în această chestiune, va depinde și ajutorul ce ni'l vor da precum și încrederea ce o vom dobândi-o. După indiciile bine motivate ce le am, pot să afirm că chiar convenția asupra petrolului, va fi

ușurată de îndată ce se va vedea că ne pune n serios pe lucru și că Germanii își văd asigurate interesele lor, fără a mai avea nevoie să facă uz de dispozițiile aspre ale acelei convențiuni.

Creiarea dar a acestei instituțiuni speciale menite să le garanteze și lor satisfacerea acelor interese pe cari au căutat să și le asigure prin convențiile economice, va fi primul pas spre înlocuirea asprimilor din tratatul de pace cu o conlucrare amicală, folositoare deopotrivă ambelor părți contractante.

5) Nici conflicte de atribuțiuni nu vor fi între diferitele departamente cu atribuțiuni economice și noua instituțiune. Acestea vor continua a lucra fiecare în direcția sa, iar noua instituțiune va căuta numai a organiza și unifica acele lucrări, punându-le în concordanță cu noile cerințe ale timpului și cu obligațiunile speciale ce decurg din aplicarea tratatului de pace cu aneele sale. Spre mai multă siguranță a acestei organizări, directorii diferitelor servicii din acele departamente vor face parte de drept din comisiunile tehnice respective ale noiei administrațiuni și vor hotărî astfel împreună măsurilor de luat. Nu va fi deci conflict de atribuțiuni ci o colaborare foarte rodnică.

6) Aplicarea convențiilor economice, cere o reprezentanță unitară din partea noastră care să stea față în față și în contact permanent cu reprezentanța Puterilor Centrale. Reprezentanța

română organizează producția o sporește și o fasonază conform cerințelor țărilor unde se exportă, iar cea a Puterilor Centrale o ia în primire și o achită conform condițiilor cari urmează să se stabilească în fiecare an. Modul de strângere al produselor cere înființarea unui monopol al exportului care nu poate fi decât condus de o singură administrație.

Din toate punctele de vedere dar — atât al celui către care trebuie să tindem pentru ca în situația extrem de grea în care ne aflăm să ne putem reclădi țara și conservă independența, cât și al celui de a putea răspunde obligațiilor pe cari din nenorocire am fost siliți a le contracta — crearea instituțiunei propuse, care să centralizeze și coordineze toate lucrările privitoare la economia națională, se impune ca o instituție salvatoare.

București, 8 Mai 1918.
